

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Remissvar – Stärkt skydd för domstolarnas och domarnas oberoende (SOU 2025:56)

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

Åklagarmyndigheten ställer sig positiv till förslag som syftar till att domstolarnas oberoende och skyddet för de enskilda domarnas oberoende, självständighet och förtroende stärks. Oberoende och självständiga domstolar är en förutsättning för rätten till en rättvis rättegång för att värna de grundläggande fri- och rättigheterna. Systemet för att pröva ordinarie domares ansvar och upphörande av anställning bör därför utformas på ett sätt som säkerställer domstolarnas och domarnas oberoende. Det är därav av vikt att det organ som fattar beslut om ansvarsutkrävande av ordinarie domare är oberoende och kan verka utan påverkan från regeringen. Även den efterföljande domstolsprövningen behöver uppfylla kraven på oberoende. Det föreslagna systemet innebär en omfattande reform, och det är svårt att i nuläget bedöma om den föreslagna konstruktionen är ändamålsenlig i alla delar för att uppnå målet om stärkt skydd för domstolarnas och domarnas oberoende. Åklagarmyndigheten vill särskilt framföra följande synpunkter på förslagen och övervägandena i betänkandet.

Åklagarmyndigheten instämmer i utredningens bedömning att det finns skäl att överväga om åtalsanmälan verkligen ska inordnas i den nya prövningsordningen med det föreslagna organet Domaransvarsnämnden som första instans. Åklagarmyndigheten delar utredningens uppfattning att den nuvarande ordningen framstår som konsekvent och funktionell. Statens ansvarsnämnd, som arbetsgivarorgan, bedömer i dag om en åtalsanmälan ska ske, och nämnden gör också en anmälan om åtal om så är fallet. Dessa ärenden har i praktiken karaktären av arbetsgivarbeslut snarare än rättsliga avgöranden.

Mot denna bakgrund delar Åklagarmyndigheten utredningens tveksamhet kring att överföra prövningen till Domaransvarsnämnden, som har en domstolsliknande funktion och inte är ett arbetsgivarorgan.

Slutligen vidhåller Åklagarmyndigheten de synpunkter som tidigare framförts i yttrandet över betänkandet *Förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende* (SOU 2023:12), daterat den 31 augusti 2023. Myndigheten anser fortsatt att det under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet bör övervägas om en person anställd inom Åklagarmyndigheten bör kunna ingå i Domstolsstyrelsen respektive Domarnämnden.

Detta yttrande har beslutats av riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av extra åklagaren Jessica Wangvik. I den slutliga handläggningen av ärendet har också vice riksåklagaren Eva Thunegard, rättschefen Marie-Louise Ollén och vice överåklagaren Magnus Johansson deltagit.

Katarina Johansson Welin

Jessica Wangvik

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättschefen

Biblioteket